

Korte vragenronde na de presentatie van mevrouw Kaat Matthys.

Vraag: Zal die visienota van de minister er dan in 2008 komen? Want u zei (begin) 2007, maar dat zal waarschijnlijk niet meer lukken.

Kaat Matthys: Ik hoop toch nog altijd dat het in 2007 nog lukt, maar we zijn natuurlijk al halfweg.

Vraag: Het doet wat vreemd aan. Langs de ene kant zijn we natuurlijk heel blij dat er toch een en ander begint te bewegen en dat men begint in te gaan op de verzoeken van de hogere kunstopleidingen. Maar langs de andere kant zijn we nu al vier jaar bezig met dit systeem en al vier jaar maken de hogere kunstopleidingen zich zorgen, stelt men zich er vragen bij. Nu de eerste systemen geïmplementeerd zijn, nu wij de eerste masters gaan afleveren, nu pas beginnen we te voelen dat er op het hoogste niveau enig begrip ontstaat voor de verzoeken van de hogere kunstopleidingen. Is dat een juiste indruk?

Kaat Matthys: Ik kan daar niet op antwoorden dat we 'inderdaad het hoger kunstonderwijs de laatste jaren totaal vergeten zijn'. Dat is ook helemaal niet zo.

Er zijn al verschillende adviezen geleverd, en sommige mensen zijn in zodanig veel van die adviezen betrokken geweest dat ze niet meer bereid zijn om nog een keer aan een panel deel te nemen. Uit die adviezen zijn wel heel veel interessante zaken gekomen, en we hebben daar veel uit geleerd. Maar het bleek telkens weer dat er geen sluitend antwoord kon gegeven worden, er kwam geen eenduidig, duidelijk standpunt uit. Er is in 2006 wel een alternatief voor de structuur die ik zojuist heb uitgelegd, voorgesteld, vanuit de werkgroep academisering hoger kunstonderwijs. Het HKO zou daarbij een derde weg uitgaan en niet een academisch traject maar een eigen artistiek traject krijgen. Bij de concretisering van dat voorstel bleek echter dat daar zeer verschillende invullingen aan gegeven werden. Men was heel vaag over wat het 'artistieke HKO' dan eigenlijk de facto zou betekenen. Toen heeft de minister als volgt geredeneerd: het decreet zoals het vandaag geformuleerd is, is in feite heel breed en laat voldoende mogelijkheden toe.

We hebben vandaag bijvoorbeeld enkel een master in het academische hoger onderwijs, maar die master kan volgens de letterlijke tekst van het decreet ook perfect op de beroepsbeoefening gericht zijn. De huidige formulering in het decreet laat dus eigenlijk veel ruimte. Daarom wou men de optie van een derde weg, waarbij het HKO weer uit het reguliere systeem gehaald zou worden, proberen te vermijden.

Uiteraard vraagt het HKO wel om zijn specialiteiten en zijn eigenheden. Maar die zitten allemaal al ingebed in vroegere regelgeving, die voorlopig ook blijft bestaan. Enkel in deze nieuwe hervorming is het HKO niet apart behandeld.

Ik heb echter wel het gevoel dat er recent een groter debat en een grotere overeenstemming is gekomen binnen het HKO zelf.

Vraag: Gesteld dat een hogeschool of een associatie toch een professionele master en een bijhorende bachelor organiseren, gaan dan voor de beoordeling door de NVAO¹ of door de overheid voor die master, dezelfde criteria gelden als voor een academische master? Of gaan daar aparte criteria voor gehanteerd worden?

Kaat Matthys: Ik denk dat er momenteel geen mogelijkheid zal zijn om een professionele master in Vlaanderen in te richten. Ik wik mijn woorden omdat dat uiteraard ook een politieke beslissing is. Maar ik zie momenteel geen enkel perspectief dat dat zal mogelijk gemaakt worden in Vlaanderen.

Een professionele bachelor kan er uiteraard wel komen. Die hebben minimaal 180 studiepunten, maar er is de mogelijkheid om daar een vierjarige opleiding van te maken. En daar is zeker ook de bereidheid toe bij de minister, want hij heeft zelf voorgesteld om daarover na te denken in zijn toespraak bij de opening van het IvOK². Het is wel zo dat de academische opleidingen op een andere manier beoordeeld worden door het NVAO dan de professionele; dat is vandaag ook al zo in de accreditiekaders. Dus dat geeft inderdaad een andere beoordeling.

Vraag: Het hele probleem situeert zich rond de invulling van twee begrippen die u hebt aangehaald, namelijk ‘academisering’ en ‘onderzoek’. En ook vandaag weer blijft onduidelijkheid troef. U zegt enerzijds dat in de teksten nog vaak het woord ‘wetenschappelijk’ wordt gebruikt, u zegt dat ook over het onderzoek nog onduidelijkheid is, maar dat we dat anderzijds toch ruimer mogen interpreteren. Maar zolang er geen wettelijk kader is waarin neergeschreven staat dat wij dat ruimer mogen interpreteren, zijn al die opleidingen ongerust dat de woorden nog in de teksten staan. En het woord ‘onderzoek’ wordt ook niet gedefinieerd. Er is een accreditatiekader en met een accreditatiecommissie die ons uiteindelijk zal moeten beoordelen. En zolang men dat niet helder definieert, gaat die ongerustheid ergens blijven.

Kaat Matthys: Dat onderzoek in de kunsten is niet gedefinieerd, maar geen enkele vorm van onderzoek is gedefinieerd. Ook voor onderzoek in de geneeskunde of onderzoek in de wetenschappen bestaan geen definities: de overheid zal zich nooit uitspreken over dergelijke definities van onderzoek. Dit is een kwestie van peers, het is aan de mensen in het veld die zelf moeten beoordelen of iets onderzoek is of niet. Dat is geen evidentie, en zeker niet voor het HKO, omdat men dat voor een deel nog moet ontwikkelen. Omdat wij niet vertrouwd zijn met die begrippen en met dat systeem van *peer review* of het systeem van publicaties of een alternatief daarvoor.

Persoonlijk denk ik dat het niet waar is dat men niet weet wat onderzoek in de kunsten is. Mensen die er zelf mee bezig zijn weten dat wel. Wat belangrijk is voor een beoordeling daarvan, dat je een onderscheid moet kunnen maken tussen artistieke output die het resultaat is van onderzoek en artistieke output die niet het resultaat is van onderzoek. Net zoals een publicatie de output kan zijn van onderzoek, maar evengoed zijn er publicaties die hoegenaamd niets met onderzoek te maken hebben. En dat onderscheid wordt nooit gemaakt door de overheid of door een NVAO. Dat onderscheid wordt gemaakt door *peers*, door mensen van het eigen vakgebied. Daarom ben ik er niet zo ongerust over dat er hier en daar nog het woord ‘wetenschappelijk’ in de teksten staat, omdat in mijn persoonlijke interpretatie

¹ Nederlands –Vlaamse Accreditatieorganisatie.

² Instituut voor Onderzoek in de Kunsten, associatie K.U.Leuven.

artistiek onderzoek ook wetenschappelijk onderzoek is. Ik associeer dat niet met dat woord wetenschappen.

Veel mensen die binnen de humane wetenschappen onderzoeken doen, voelen zich ook niet zo vertrouwd met methodes en output die gebruikelijk zijn in de wetenschappen. Onderzoekers in de antropologie of in de letteren hebben ook andere output en andere methodieken dan in de exacte wetenschappen.

Ik denk dat het belangrijk is dat het HKO en de onderzoekers zelf dat begrip nog mee vormgeven. Maar je mag er van uitgaan dat het begrip '(wetenschappelijk) onderzoek' kan ingevuld worden op een manier eigen aan het eigen vakgebied zonder dat daarvoor heel veel van het decreet of van de teksten moet gewijzigd worden.